

SOEVEREIN ADVOCATEN

Heden de twee duizend vier en twintig,
op verzoek van **Stichting Dierenrecht**, hierna te noemen 'Dier&Recht', gevestigd te (1091 BH) Amsterdam aan de Tilanusstraat 8B, voor deze procedure domicilie kiezende te (1015 CS) Amsterdam aan Keizersgracht 62-64, ten kantore van Soeverein Advocaten, van welk kantoor mr. H.P. Wellenberg zich als advocaat stelt en als zodanig zal optreden; zulks met het recht van substitutie

Heb ik,

GEDAGVAARD:

1. De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Van Drie B.V., gevestigd te (3641 RP) Mijdrecht aan de Nijverheidsweg 11, aldaar mijn exploit doende en afschrift deze latende aan;
2. De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Van Dam im- en export B.V. gevestigd te (9255 LE) Tytsjerk aan de Singel 10, mijn exploit doende op het adres van haar bestuurder, Van Drie Holding B.V. gevestigd te Mijdrecht aan de Nijverheidsweg 11 en aldaar afschrift dezes latende aan;
3. De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Van Drie Holding B.V., gevestigd te (3641 RP) Mijdrecht aan de Nijverheidsweg 11, aldaar mijn exploit doende en afschrift deze latende aan

Hierna worden partij 1, 2 en 3 gezamenlijk aangeduid als Van Drie.

Om:

Op woensdag 21 februari twee duizend en vierentwintig, om 10.00 uur, niet in persoon maar vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen ter terechtzitting van de rechtbank Midden Nederland, civiel recht, team handel, locatie Utrecht waar deze zaak zal worden behandeld in een der zalen van het gerechtsgebouw aan het Vrouwe Justitiaplein 1 te (3511 EX) Utrecht (postbus 16005, 3500 DA Utrecht).

Met aanzegging:

Dat indien gedaagden niet uiterlijk op bovengenoemde rolzitting bij advocaat verschijnen en/of het hierna te noemen griffierecht niet tijdig betalen, en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechtbank verstek tegen gedaagden zal verlenen en de vorderingen zal toewijzen, tenzij deze vorderingen de rechtbank onrechtmatig of ongegrond voorkomen,

Dat indien niet alle gedaagden, maar tenminste één van hen vertegenwoordigd door een advocaat verschijnt, dan wordt, indien ten aanzien van de niet verschenen gedaagde(n) de voorgeschreven formaliteiten en termijnen in acht zijn genomen, tegen deze verstek verleend en tussen eiser en de andere gedaagde(n) voort geprocedeerd, waarna tussen alle partijen een vonnis wordt gewezen dat als een vonnis op tegenspraak wordt beschouwd;

dat gedaagden bij verschijning een griffierecht verschuldigd zijn;

dat van gedaagden die bij dezelfde advocaat verschijnen en gelijklopende processtukken nemen, op basis van artikel 15 van de Wet Griffierechten burgerlijke zaken slechts eenmaal een gezamenlijk griffierecht wordt geheven;

dat de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website:
www.kbvg.nl/griffierechtentabel.

dat van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:

1e een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die

redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand, dan wel 2e een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

dat deze dagvaarding strekt tot het instellen van een collectieve actie jegens gedaagden en dat eiser op straffe van niet ontvankelijkheid verplicht is deze dagvaarding aan te tekenen in het centraal register voor collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305a BW;

dat de aantekening het gevolg heeft dat de rechtbank de zaak aanhoudt totdat een termijn van drie maanden na de datum van aantekening is verstreken (tenzij de rechtbank eiser aanstonds niet ontvankelijk verklaart);

dat na het verstrijken van deze termijn de behandeling wordt voortgezet in de stand waarin de zaak zich bevindt tenzij de termijn op grond van artikel 1018d lid 2 Rv is verlengd of een andere collectieve vordering voor dezelfde gebeurtenissen is ingesteld;

dat de in artikel 128 lid 2 Rv genoemde roldatum voor het nemen van de conclusie van antwoord door de rechtbank zal worden bepaald op een termijn van zes weken nadat de in artikel 1018c lid 3 RV genoemde termijn is verstreken.

Teneinde:

Alsdan namens mijn rekwirant als eiser te horen eis doen en concluderen:

Kern van de zaak

1. Van Drie is de grootste kalverslachter van Nederland en een deel van de kalfjes die zij voor haar bedrijfsvoering nodig heeft wordt uit Ierland geïmporteerd. Bij het transport vanuit Ierland wordt structureel Verordening EU Vo 1/2005 (hierna te noemen 'de Verordening') overtreden die voorschrijft wanneer jonge dieren tijdens een lang transport gedrenkt en gevoerd moeten worden. Dier&Recht wil met deze zaak bereiken dat Van Drie wordt veroordeeld om zich bij de organisatie en de uitvoering van transporten te houden aan de beschermingsmaatregelen die de Verordening voor dergelijke transporten oplegt.

Doelstelling Dier&Recht en vereisten artikel 3:305a BW (collectieve actie)

2. Dier&Recht beoogt de rechtspositie van dieren in de maatschappij te verbeteren. Zij zet zich in voor welzijnsverbetering van dieren die in de intensieve veehouderij worden gehouden en ook voor de positie van gezelschapsdieren. Belangen van dierenwelzijn zijn aan personen toe te rekenen belangen in de zin van artikel 3:305a BW.
3. Dier&Recht komt niet alleen statutair op voor de bovengenoemde belangen, dat doet zij ook in de praktijk. Dier&Recht is een non-profitorganisatie die campagnes voert, voorlichting geeft en lobbyt. Ook maakt Dier&Recht gebruik van juridische instrumenten om de positie van dieren te verbeteren. Zo loopt er op dit moment een procedure bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven over de betonnen- en houtenroostervloeren waarop vrijwel alle vleeskalveren in Nederland worden gehouden terwijl de wet voorschrijft dat kalveren over een comfortabele ligplaats moeten beschikken. Dier&Recht is een procedure gestart die ertoe moet leiden dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit gaat handhaven.
4. De onderhavige procedure tegen Van Drie strekt niet tot het verkrijgen van een schadevergoeding in geld en heeft ook geen ander financieel doel. De vordering wordt ingesteld met een ideëel doel, namelijk dierenwelzijn. Dier&Recht wil dat Van Drie stopt met het importeren van kalveren uit Ierland op de manier zoals dat nu gebeurt omdat daarbij structureel de Verordening wordt overtreden en de dieren niet de bescherming krijgen waar zij recht op hebben. De vordering heeft een ideëel doel en valt daarmee onder het regime van artikel 3:305a lid 6 BW.
5. Ook wordt voldaan aan de formele vereisten van de artikelen 3:305a lid 1 en 3 BW. Dier&Recht beoogt de rechtspositie van dieren in de maatschappij te verbeteren. Zij zet zich in voor welzijnsverbetering van dieren die in de intensieve veehouderij in Nederland worden gehouden. Als **productie 1** worden de statuten van Dier&Recht overgelegd. De bestuurders van Dier&Recht hebben geen winstoogmerk dat via de stichting wordt gerealiseerd. Van Drie is gevestigd in Nederland en de kalveren waar het om gaat worden in Nederland gehouden. Tenslotte is geprobeerd het gevorderde door het voeren van overleg te bereiken en dat is niet gelukt (zie randnummer 29 e.v.).

6. De statutaire belangen worden ook voldoende gewaarborgd. Dier&Recht heeft de kennis, kunde en ervaring om voor deze belangen op te komen (er werken juristen, dierenartsen, campagnemedewerkers). Ten overvloede wordt opgemerkt dat dieren niet in staat zijn om de onderhavige vordering zelf in te stellen. Dier&Recht wil met deze procedure bereiken dat Van Drie wordt veroordeeld te stoppen met het importeren van kalveren uit Ierland op de manier zoals dat nu gebeurt omdat daarbij structureel de Verordening wordt overtreden en de dieren niet de bescherming krijgen waar zij recht op hebben. Van Drie handelt onrechtmatig. Deze vordering strekt tot bescherming van dit collectieve belang (van de kalveren en de achterban van Dier&Recht). De in deze procedure te beantwoorden rechtsvraag is daarmee een algemene principiële gemeenschappelijke vraag en daarmee is deze procedure zowel efficiënt als effectief. Beantwoording van deze vraag is efficiënter en effectiever in een collectieve procedure dan het voeren van individuele procedures. De achterban van Dier&Recht en de dieren waar zij voor opkomt hebben hiermee een gemeenschappelijk belang dat zich leent voor gezamenlijke behandeling in deze collectieve actie.
7. Voor het geval door andere partijen ook een vordering zou worden ingesteld voor de in deze dagvaarding genoemde gebeurtenissen kan Dier&Recht (en haar advocaat) worden aangewezen als exclusieve belangenbehartiger.

Kalverketen en Van Drie

8. De vleeskalverhouderij komt voort uit de zuivelindustrie. Veel mensen realiseren zich niet dat voor de productie van zuivel een koe ieder jaar een kalf moet krijgen. Slechts voor 30% van de kalfjes die geboren wordt is er een plek op de melkveehouderij. De andere kalfjes (alle stiertjes en 40% van de vaarsjes) zijn een restproduct. Deze kalfjes blijven zo'n twee weken op de melkveehouderij waar ze worden geboren en gaan daarna op transport naar de vleeskalverhouderij. In de vleeskalverhouderij worden de kalveren doorgaans op een houten- of betonnen roostervloer gehuisvest. Tot een leeftijd van 8 weken solitair, daarna (verplicht) in groepen. De kalveren worden in de regel geslacht wanneer zij 6-9 maanden oud zijn.
9. Nederland is de grootste kalfsvleesproducent van Europa en in Nederland is Van Drie veruit de grootste speler op de markt. Van Drie is een onderneming die actief is in de gehele keten van de kalversector. Het is een ketenintegratie die in diverse landen op meerdere niveaus actief is (**productie 2**). Van Drie koopt kalveren op, vervoert

dieren, laat die kalveren door kalverhouders met zij samenwerkt in Nederland afmesten, en heeft hier eigen slachthuizen en promotie- en verkoopkanalen. Ook produceert Van Drie voeding voor kalveren en levert zij grondstoffen voor zuivelproducten. Als **productie 3** wordt een artikel van Wageningen University & Research overgelegd.

10. Ongeveer 60% van de kalveren die door Van Drie dan wel in haar opdracht worden afgemest is afkomstig uit Nederland. Volgens het jaarverslag komt 28% uit Duitsland en de resterende 12% uit overige EU-lidstaten, waaronder Ierland. Als **productie 4** wordt de samenvatting van het jaarverslag overgelegd.
11. In 2023 zijn er in totaal 106.228 kalveren vanuit Ierland geïmporteerd (**productie 5**, overzicht RVO). Het is niet exact bekend hoeveel van deze uit Ierland afkomstige kalveren door Van Drie is geïmporteerd, wel staat vast *dat* Van Drie kalveren uit Ierland importeert. Dier&Recht neemt aan dat ook hier haar marktaandeel tenminste 50-60% bedraagt. Van de transporten die de afgelopen jaren door dierenwelzijnsorganisatie zijn gevolgd, zijn de oormerken van de Ierse kalveren getraceerd. 82% procent van deze kalveren is door Van Drie geslacht (**productie 6**).
12. Bij het importeren van kalveren uit Ierland wordt structureel de Verordening overtreden. Zeer jonge kalveren maken wanneer zij enkele weken oud zijn een reis die in totaal 3-4 dagen duurt en tijdens die reis krijgen de dieren langer dan een etmaal geen melk omdat dit aan boord van de vrachtwagens niet mogelijk is. De kalveren komen uitgeput en uitgehongerd aan op het Europese vasteland en soms overlijden er zelfs dieren tijdens de overtocht.

EU Verordening 1/2005

13. De Verordening heeft tot doel het beschermen van dieren tijdens transport. Artikel 3 luidt als volgt:
Het is verboden dieren te vervoeren of te laten vervoeren op zodanige wijze dat het de dieren waarschijnlijk letsel of onnodig lijden berokkent". Sub h bepaalt: *"de dieren krijgen op gezette tijden water, voeder en rust, in kwaliteit en in kwantiteit afgestemd op hun soort en grootte.*

14. Transporten mogen in principe niet langer dan 8 uur duren. Verlenging van de transporttijd is mogelijk (artikel 1.3 hoofdstuk V van de bijlage), maar dan gelden er voorwaarden ten aanzien van rust, drinken en voederen. Artikel 1.4 sub a van hoofdstuk V van de bijlage luidt als volgt:

Wanneer wegvoertuigen worden gebruikt die voldoen aan de voorschriften van punt 1.3, gelden de volgende tussenpozen voor het voederen en drinken, alsmede de volgende transport- en rusttijden:

Kalveren, lammeren, jonge geiten en niet gespeende veulens op melkvoeding alsmede niet gespeende biggen moeten na een transporttijd van 9 uur een voldoende rusttijd van ten minste 1 uur krijgen, waarin zij met name gedrenkt en zo nodig gevoederd worden. Na deze rusttijd kunnen zij opnieuw gedurende 9 uur worden vervoerd.

15. Voor transporten over zee – zoals vanuit Ierland – is ook artikel 1.7 van hoofdstuk V van de bijlage van belang. Dit luidt als volgt: *a) De dieren mogen niet over zee worden vervoerd indien de maximale transporttijd langer is dan die voorgeschreven in punt 1.2, behalve indien is voldaan aan de voorwaarden bedoeld in de punten 1.3 en 1.4, met uitzondering van de transport- en rusttijden. b) Bij zeevervoer waarbij op gezette tijden een rechtstreekse verbinding wordt verzorgd tussen twee verschillende plaatsen in de Gemeenschap met voertuigen die op de schepen worden geladen zonder dat de dieren worden gelost, moeten de dieren na te zijn ontscheept in de haven van bestemming of in de onmiddellijke omgeving, een rusttijd van 12 uur krijgen, tenzij de transporttijd op zee deel uitmaakt van het algemene schema van de punten 1.2 tot en met 1.4.*

16. Voor transporten vanuit Ierland geldt dus dat een langere maximale transporttijd is toegestaan, mits wordt voldaan aan de voorwaarden die worden gesteld aan het voeren en drinken van de kalveren. Dus de eis dat de kalveren na 9 uur gedrenkt en zonodig gevoerd moeten worden blijft gelden. De Europese Commissie heeft dit op 15 juni 2020 bevestigd aan Eyes on Animals (**productie 7**). De Europese Commissie schrijft het volgende: *My understanding is that since the exemption in point 1.7(a) specifically refers to journey times and rest periods, the requirements of points 1.3 and 1.4, such as watering and feeding intervals, apply to transport by sea.*

De transporten georganiseerd door Van Drie

17. De kalveren die door Van Drie geïmporteerd worden zijn op het moment van

transport tussen de 15 en 30 dagen oud. Op die leeftijd zijn het nog ongespeende kalveren wat betekent dat de kalveren qua voeding vrijwel volledig afhankelijk zijn van melk.

18. Transporten vanuit Ierland vinden plaats per vrachtwagen en veerboot (roll-on roll-off ferry, een transport waarbij de kalveren in de vrachtwagen de veerboot open en afrijden en tijdens de overtocht in de vrachtwagen blijven). De transporten duren lang. De overtocht alleen van Rosslare in Ierland naar Cherbourg in Frankrijk – de standaard route - duurt 18 tot 19 uur. Al die tijd krijgen de kalveren geen melk omdat dit technisch niet mogelijk is in de vrachtwagens en ze krijgen ook geen andere voeding. Kalveren van die leeftijd hebben warme melk nodig van precies de juiste temperatuur die vrijwel altijd nog moet worden gedronken via een speenfles of speenemmer. De vrachtwagens hebben geen voorzieningen aan boord waarmee dit gerealiseerd kan worden. Dier&Recht verwijst naar het wetenschappelijk adviesrapport van de European Food and Safety Authority (hierna te noemen 'EFSA') uit 2022 (**productie 8**) waar op bladzijde 75 staat: *'At present, no studies have documented that it is possible to feed calves on trucks'*.
19. Het directoraat-generaal Gezondheid en Voedselveiligheid van de Europese Commissie heeft eind 2023 in een auditrapport geconcludeerd dat de Ierse toezichthoudende instanties ten onrechte de bepalingen uit de Verordening niet handhaven (**productie 9**). Zo staat op pagina 1: *'the absence of enforcement regarding the requirement to feed unweaned calves on the roll-on-roll-off vessel, due to the Irish interpretation that this is only needed if its absence causes injury or undue suffering to the animal, which leads to these animals not being fed during journeys lasting 19 hours or more'*. Op pagina 22 staat de volgende opdracht aan Ierland: *'To ensure that unweaned calves are fed on roll-on roll-off vessels in compliance with the maximum feeding intervals, as required by Point 1.4(a) of Chapter V of Annex I to Regulation (EC) No 1/2005'*.
20. Tijdens de overtocht die 18 tot 19 uur duurt krijgen de kalveren geen melk. Bovendien verblijven de dieren veel langer in de vrachtwagen dan alleen tijdens de overtocht. Gemiddeld komt er nog zo'n 7 uur extra bij (inladen op de verzamelplaatsen, vervoer naar de veerboot, wachttijd bij de veerboot, vervoer van de veerboot naar de controleposten in Frankrijk). Dit betekent dat de jonge kalveren

gemiddeld genomen 25 tot 26 uur geen melk krijgen terwijl de Verordening voorschrijft dat de dieren iedere 9 uur gedrenkt en zonodig gevoerd moeten worden. Geregeld duurt het totale transport nog langer en zitten de kalveren wel tot 30 uur aaneengesloten in vrachtwagens zonder dat zij melk krijgen. Een drietal dierenbeschermingsorganisaties (Eyes on Animals, Ethical Farming Ireland and L214) heeft onderzoek naar de transporten gedaan. De onderzoekers hebben van 20 tot 24 maart 2023 transporten gevolgd vanaf veemarkten in Ierland tot aan de kalverhouderijen in Nederland en hun rapport bevestigt de hiervoor genoemde transporttijden van gemiddeld 25 tot 26 uur (**productie 10**, op pagina 40 e.v. staan de reisjournalen met tijden).

21. Dit is kwalijk. De voorschriften uit de Verordening gelden niet voor niets. Kalveren die bij de moederkoe blijven drinken de eerste weken 8 tot 12 keer per dag. De wetenschappers van EFSA schrijven op pagina 77 van het adviesrapport: *'Dairy calves have 8-12 suckling bouts per day and the frequency reduces with age'*. Dus dit is de natuurlijke behoefte van een kalf. Bijna geen enkel kalf dat wordt geboren in de melkveehouderij mag echter bij de moederkoe blijven zoals dat in de natuur zou gebeuren. Vrijwel alle kalveren worden direct na de geboorte gescheiden van de moederkoe. De overtollige kalveren blijven na de geboorte verplicht nog 14 dagen op de melkveehouderij en daarna worden ze zo snel mogelijk van de hand gedaan. Voor veel Ierse kalveren betekent dit een enkele reis naar Nederland. In de periode dat de overtollige kalveren nog op de melkveehouderij zijn krijgen ze 2 tot 3 keer per dag warme melk gevoerd door de veehouder. Dat is al te weinig gezien de natuurlijke drinkbehoefte van kalveren, maar tijdens het transport op zee onderweg naar Van Drie krijgen de kalveren zelfs dit niet.
22. Kalveren die zo jong zijn kunnen niet 25 tot 26 uur zonder melk. Het voeren van kalveren is nodig na 9 uur. En al zou voeding niet na 9 uur fysiek nodig zijn, dan zeker wel na 12 uur. Op pagina 6 van het adviesrapport van EFSA staat: *'And due to practical difficulties in feeding animals on a transport psychological changes indicative of hunger can be present after 12 h of transport'*. Dit weet Van Drie. Van Drie produceert onder de naam Alpuro breeding voeding voor kalveren en zij adviseert kalverhouders om jonge dieren iedere 12 uur te voeren (**productie 11**). Transporten waarbij dieren gemiddeld genomen 25-26 uur niet gedrenkt en gevoerd worden voldoen zeker niet aan de voorschriften uit de Verordening.

23. Het onthouden van voeding tijdens de lange transporten tast het welzijn en de gezondheid van de kalveren aan. Het gebeurt zelfs dat kalveren sterven. Twee kalveren hebben de transporten die in maart 2023 zijn gevolgd door Eyes on Animals, Ethical Farming Ireland en L214 niet overleefd (zie productie 10, pagina 42 betreft het logboek van Drost en hier staat 'two dead'). Voor jonge dieren is voedsel en vocht erg belangrijk. Na transport vertonen veel kalveren matige tot ernstige uitdrogingsverschijnselen. De Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde stelt daarom dat het belangrijk is bij aankomst direct water met elektrolyten te verstrekken (**productie 12**, Richtlijn Veterinair handelen bij vleeskalveren noot 34). Kalveren komen dusdanig uitgehongerd en verzwakt aan dat er direct water met elektrolyten bij wijze van oppepper wordt aangeraden.
24. Zoals gezegd heeft een drietal dierenbeschermingsorganisaties onderzoek naar de transporten gedaan. Op maandag 20 maart 2023 zijn er door deze organisaties drie Ierse veemarkten bezocht (Castleisland Mart, Gortatlea Mart en Bandon Mart). Op deze markten worden kalveren individueel of in kleine groepjes door melkveehouders of handelaren verkocht. Kalveren zijn een restproduct van de zuivelindustrie en vertegenwoordigen niet veel economische waarde. In het rapport is te lezen dat sommige kalveren voor slechts 5 euro zijn verkocht. Hallissey Livestock Exports, een lokale handelaar, heeft op deze markten kalveren gekocht voor Van Drie.
25. Op de veemarkten kregen de kalveren geen melk. De voor Van Drie bestemde kalveren zijn later op de avond vanaf de verschillende veemarkten naar het verzamelcentrum van Hallissey Livestock Exports gebracht en daar hebben de dieren melk gekregen (althans, dat wordt aangenomen).
26. De volgende dag zijn de kalveren rond het middaguur in twee vrachtwagens geladen. Om 14.15 uur vertrokken de vrachtwagens naar de haven van Rosslare waar ze 5 uur later zijn aangekomen en zich hebben opgesteld in de rij voor de Stena Line veerboot van 21.49 uur naar Cherbourg, Frankrijk. De veerboot arriveerde de volgende dag aan het begin van de avond (19.07 uur) in Cherbourg. Van daaruit zijn de vrachtwagens doorgereden naar het verzamelcentrum van de firma Pignet in Couville waar ze om 19.17 en 19.22 uur arriveerden. Al die tijd – zo'n 30 uur - hebben de kalveren geen melk gekregen terwijl de Verordening voorschrijft dat

jonge dieren na 9 uur gedrenkt en zonodig gevoerd moeten worden.

27. In Couville zijn de kalveren uitgeladen en hebben de dieren melk gekregen. De volgende dag – na de verplichte rusttijd van 12 uur - is het transport door een Nederlands transportbedrijf (Gebroeders Poll) voortgezet. De ene vrachtwagen is in de avond van 23 maart 2023 aangekomen op de aan Van Drie gelieerde kalverhouderij in Nijkerk, de andere vrachtwagen kwam daar pas in de ochtend van 24 maart 2023 aan. Alleen op de verzamelplaats van Hallissey Livestock Exports en op de controle post in Couville hebben de jonge dieren melk gekregen.
28. Deze transporten zijn geen incidenten, het zijn standaard kalvertransporten vanuit Ierland naar het Europese vasteland. Transporten zoals die vele keren per jaar worden georganiseerd dan wel geïnitieerd door Van Drie en die plaatsvinden ten behoeve van haar bedrijfsvoering. Als productie 6 is een overzicht overgelegd van oormerken en dit bevestigt dat de kalveren die op 20 maart 2023 werden gekocht in Ierland zijn geslacht in de slachterij van Van Drie.

Standpunt Van Drie

29. Dier&Recht heeft Van Drie verzocht om met de transporten te stoppen. Op 3 april 2023 heeft Dier&Recht voorgesteld om met elkaar in overleg te treden (**productie 13**). Van Drie gaf aan open te staan voor een gesprek, maar daar op korte termijn geen mogelijkheden voor te zien. Dier&Recht heeft enkele maanden gewacht, twee keer een herinnering gestuurd, maar tot een gesprek is het niet gekomen. Kennelijk stond Van Drie niet werkelijk open voor een gesprek.
30. Na een herhaald verzoek heeft Van Drie op 16 oktober 2023 enkel geschreven dat zij zich niet herkent in de gestelde overtreding van de voorschriften uit de Verordening (**productie 14**). En verder schreef van Drie: *In alle schakels van onze keten is ons handelen gebaseerd op wet- en regelgeving, aangevuld met eigen gedragscodes.*
31. Gezien het voorgaande is er niet veel bekend over het inhoudelijke standpunt van Van Drie. Van Drie houdt zich op de vlakte. Bij het verschijnen van het rapport van Eyes on Animals, Ethical Farming Ireland en L214 heeft Van Drie aan het programma Zembla laten weten de overtredingen en misstanden te veroordelen en tegenover de Ierse autoriteiten hun zorgen te hebben geuit (**productie 15**). Er staat: *'In alle schakels van onze keten is ons handelen gebaseerd op wet- en regelgeving (...). Wij*

verwachten ook van onze leveranciers en transporteurs dat ten allen tijde wordt voldaan aan wet- en regelgeving. Overtredingen hiervan en eventueel daaruit voortvloeiende misstanden veroordelen we'. En 'De VanDrie Group maakt de afweging om kalveren te importeren op basis van het aanbod in combinatie met de bezetting in de Nederlandse kalverhouderij en verwachte vraag naar kalfsvlees in de markt. Daarvoor betrekken we kalveren uit binnen- en buitenland, waaronder Ierland. (...) Elke import doen we in lijn met geldende wet- en regelgeving. We verwachten van onze leveranciers en transporteurs dat ze zich aan de wet- en regelgeving houden'.

32. Van Drie veroordeelt kennelijk de overtredingen en misstanden, maar heeft vooralsnog niet laten weten te stoppen met het importeren van kalveren uit Ierland wetende dat structureel de Verordening wordt overtreden.
33. Ook verwijst Van Drie naar de Ierse overheid die niet handhavend optreedt. Dat is geen rechtvaardiging. Het is juist dat de Ierse overheid op grond van de Verordening verplicht is na te gaan of de voorschriften worden nageleefd en om zondig van de organisator van een transport te verlangen dat het voorgenomen transport zodanig wordt gewijzigd dat alsnog aan de Verordening wordt voldaan. In zoverre rust er inderdaad ook een verantwoordelijkheid op de Ierse overheid. Dit ontslaat Van Drie echter niet van haar eigen verantwoordelijkheid. De Verordening roept namelijk expliciet alle bij een transport betrokken partijen op om verantwoordelijkheid te nemen (zie randnummer 40). De Verordening richt zich expliciet tot Van Drie, dat geldt te meer gezien de ketenintegratie en de positie die Van Drie daarin heeft.

Maatschappelijke en politieke druk

34. Vanuit de samenleving en politiek klinkt steeds luidere kritiek op de transporten. Op 26 september 2023 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de motie van de Partij voor de Dieren waarin de regering wordt opgeroepen om te komen met een plan om een einde te maken aan de import van kalfjes uit Ierland (**productie 16**).
35. De motie is weliswaar aangenomen, de verwachting bestaat dat de minister zal reageren zoals hij reageerde op een vergelijkbare motie. Op 12 september 2023 liet de minister het volgende weten naar aanleiding van een commissiedebat dat werd gehouden op 15 juni 2023 (**productie 17**): *De motie op stuk nr. 1309 gaat over de import van kalfjes. Ik ben het met de indiener eens dat we een enorme*

import van kalfjes hebben in dit land. Ik wil graag met de sector in de toekomst tot afspraken komen over de manier waarop we die kunnen verminderen en de manier waarop we de kalverhouderij meer in balans kunnen brengen met de rundveehouderij'. Dat was overigens op die manier ook genoemd in het landbouwakkoord. Maar het gaat hier om Europees beleid. Ik kan niet zomaar verbieden dat kalfjes worden geïmporteerd, want dat is Europees geregeld. En het is een hele stevige ingreep, die ik graag overlaat aan een volgende minister, want je hebt het hierbij nogal ergens over. Dit gaan we dus niet eenzijdig wijzigen op dit moment.

36. Let wel, Dier&Recht vordert in deze procedure geen wijziging van wetgeving of een importverbod, Dier&Recht wil dat Van Drie wordt veroordeeld om zich bij de organisatie en uitvoering van transporten te houden aan de bestaande beschermingsmaatregelen die de Verordening voor dergelijke transporten oplegt.

Onrechtmatige daad (artikel 6:162 BW)

37. Verordeningen zijn rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten en verlenen daarmee aan particuliere partijen rechten en verplichtingen die nationale rechters verplicht zijn te beschermen. Bepalingen uit een verordening hebben ook rechtstreekse horizontale werking – dus tussen particuliere partijen - wanneer deze *self executing* zijn. Daarvoor is vereist, zo blijkt uit jurisprudentie, dat een bepaling duidelijk, nauwkeurig en onvoorwaardelijk is en bovendien geen beoordelingsvrijheid laat aan de bevoegde autoriteiten. De bepaling uit de Verordening inzake de verplichte drink- en voederintervals tijdens internationale transporten voldoet hieraan. De in randnummers 13 e.v. genoemde bepalingen schrijven voor wanneer kalveren tijdens lange transporten gedrenkt en zonodig gevoerd moeten worden. De Verordening laat de lidstaten hier geen beoordelingsruimte. Volgens vaste rechtspraak van het Europese Hof van Justitie hebben rechtstreeks toepasselijke bepalingen van verordeningen in geschillen tussen particuliere partijen horizontale werking. Dit betekent dat Dier&Recht zich ten overstaan van Van Drie op de voorschriften kan beroepen in een civiele procedure (zie Munoz/Frumar van het Europese Hof van Justitie C-253/00 en het Sagro arrest van de Hoge Raad ECLI:NL:HR:2022:454).
38. In de zaak Munoz/Frumar ging het om in verordening 2200/96 opgenomen kwaliteitsnormen voor tafeldruiven. Deze verordening legt aan de marktdeelnemers die in Europa tafeldruiven willen verhandelen juridische verplichtingen op ten

aanzien van de kwaliteit. De tafeldruiven die door Frumar op de markt werden gebracht voldeden niet aan deze kwaliteitsnormen en Munoz heeft Frumar daar in een civiele procedure op aangesproken. Het Europese Hof van Justitie overwoog in antwoord op prejudiciële vragen als volgt: *‘Een dergelijke mogelijkheid vergemakkelijkt immers de toepassing van de gemeenschapsregeling inzake kwaliteitsnormen. Zij vormt een aanvulling op de maatregelen van de instanties die door de lidstaten zijn aangewezen om de in deze regeling bedoelde verificaties te verrichten, en helpt aldus gedragingen te ontmoedigen die vaak moeilijk op te sporen zijn en de mededinging kunnen vervalsen. Vanuit dit oogpunt zijn de vorderingen die door concurrerende marktdeelnemers bij de nationale rechtelijk instanties worden ingesteld, zeer geschikt om wezenlijk bij te dragen tot de eerlijkheid van het handelsverkeer en de doorzichtigheid van de markten in de gemeenschap’.*

39. Het Europese Hof van Justitie benadrukt dat civiele procedures een nuttig en noodzakelijk complement zijn op de handhaving door nationale toezichthouders, dat civiele procedures kunnen bijdragen aan het verwezenlijken van in verordeningen opgenomen normen en voorschriften. Sterker nog, dat de volle werking van het gemeenschapsrecht wordt verzekerd wanneer partijen die normen kunnen inroepen in een civiele procedure. Dat is precies wat Dier&Recht met de onderhavige procedure beoogt te bereiken.
40. De bepalingen uit de Verordening hebben tot doel om dieren tijdens transport te beschermen, om dierenwelzijn te waarborgen. De inhoud en strekking van de bepalingen kennen een recht toe aan de kalveren. Het gaat om een wezenlijk recht, het recht om gedrenkt en gevoerd te worden (om verzorgd te worden tijdens een lang transport). Dit recht van de kalveren houdt een corresponderende verplichting in voor Van Drie als importeur, de partij ten behoeve van wiens bedrijfsvoering de transporten plaatsvinden. De Verordening bepaalt dat kalveren na 9 uur gedrenkt en zonodig gevoerd moeten worden. Dit voorschrift wordt structureel geschonden tijdens de transporten vanuit Ierland. De Verordening richt zich tot alle partijen die bij internationale transporten betrokken zijn. Het controleren van internationale transporten is moeilijk omdat partijen vrij in verschillende landen kunnen opereren. De considerans van de Verordening wijst expliciet op dit gevaar. Alle bij een transport betrokken partijen worden opgeroepen om hun verantwoordelijkheid te

nemen. Artikel 16 van de considerans luidt als volgt: *Bij het vervoer van dieren zijn niet alleen vervoerders betrokken, maar ook veehouders, handelaars, verzamelcentra, slachthuizen e.d. Bijgevolg moeten sommige verplichtingen met betrekking tot het welzijn van dieren gelden voor iedereen die bij het vervoer van dieren betrokken is.*

41. Van Drie is verantwoordelijk voor de transporten die door dan wel in haar opdracht worden uitgevoerd. De transporten vinden plaats ten behoeve van de bedrijfsvoering van Van Drie als grootste kalverslachter van Nederland én Europa. Het gaat om jonge kalveren die door dan wel voor Van Drie op veemarkten in Ierland worden gekocht en naar Nederland worden gehaald waarbij structureel de Verordening wordt overtreden. Het (doen) importeren van zeer jonge kalveren die tijdens het transport gemiddeld genomen een periode van 25-26 uur geen melk krijgen is in strijd met de Verordening en daarmee onrechtmatig. Ook wanneer zou moeten worden aangenomen dat Van Drie niet rechtstreeks kan worden gehouden aan de voorschriften uit de Verordening, dan nog is het handelen van Van Drie onrechtmatig omdat het in strijd is met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betamelijk is. Van Drie heeft bij haar bedrijfsvoering rekening te houden met de belangen van de jonge kalfjes die in strijd met de Verordening worden geïmporteerd. Van Drie doet dat niet en handelt zodoende in strijd met de maatschappelijke betamelijkheid. Van Drie schiet ernstig te kort in de zorgplicht die zij heeft tegenover de kalveren die voor haar bedrijfsvoering naar Nederland worden geïmporteerd.
42. Van Drie handelt onrechtmatig en dit onrechtmatige handelen is toerekenbaar. Van Drie weet wat ze doet en doet dit bewust. Van Drie is de afgelopen jaren meerdere keren gewezen op het feit dat de Verordening wordt overtreden bij het importeren van jonge kalveren van Ierland naar Nederland en toch gaat zij daar nog altijd mee door.
43. De kalveren worden tijdens de lange transporten in hun welzijn aangetast. Ze lijden (schade) en daarmee lijdt ook Dier&Recht schade aangezien zij voor de belangen van deze dieren opkomt.
44. Wanneer Van Drie de kalveren niet importeert blijft de dieren een lang uitpuittend

transport zonder melk bespaard. Zonder Van Drie zou het niet gebeuren zodat sprake is van causaal verband tussen het onrechtmatig importeren van de kalveren en de schade die het gevolg daarvan is.

45. De Verordening heeft tot doel om dieren tijdens lange transporten te beschermen. Dier&Recht komt voor deze belangen van dierenwelzijn op, de belangen van de kalveren. Dit betekent dat de geschonden norm strekt tot bescherming tegen de schade die de kalveren – en daarmee Dier&Recht – daarvan ondervinden zodat tenslotte ook aan het relativiteitsvereiste is voldaan.

46. Gezien al het voorgaande handelt Van Drie onrechtmatig (jegens Dier&Recht) door jaar in jaar uit kalveren te importeren waarbij structureel de voorgeschreven drink- en voedertijden worden overschreden die zijn bedoeld om het welzijn van de dieren te beschermen. Hier moet een einde aan komen.

Ten overvloede

47. Voorzover relevant merkt Dier&Recht op dat toewijzing van de vordering niet betekent dat kalveren niet meer geïmporteerd kunnen worden vanuit Ierland. Van Drie kan wachten totdat de kalveren wat ouder zijn. Op een leeftijd van ongeveer 3 maanden zijn de dieren niet meer afhankelijk van melk uit een speen. Een andere optie is het afmesten van de kalveren in Ierland zelf. Van Drie is een bedrijf dat internationaal opereert. Van Drie kan het afmesten ook in Ierland uitvoeren.

Bewijsaanbod

48. Dier&Recht is van oordeel dat zij de ingenomen stellingen voldoende heeft gemotiveerd. Desalniettemin wordt hierbij aangeboden de stellingen nader te bewijzen met gebruikmaking van alle middelen rechtens, zoals bijvoorbeeld het doen horen van getuigen. Dit overigens zonder enige bewijslast op zich te willen nemen die rechtens niet op Dier&Recht rust.

MITSDIEN:

Het U.E.A. behage, bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

- I. Voor recht te verklaren dat Van Drie onrechtmatig (jegens Dier&Recht) handelt door ongespeende kalveren vanuit Ierland naar Nederland te (laten of doen) importeren op de wijze zoals omschreven in deze dagvaarding waarbij de ongespeende kalveren

SOEVEREIN ADVOCATEN

aan boord van de vrachtwagens (op de roll-on roll-off ferries) langer dan 9 uur geen melk krijgen.

- II. Van Drie te gebieden het onrechtmatig handelen zoals omschreven onder punt I te staken en gestaakt te houden, dit op straffe van een dwangsom van EUR 25.000,- (zegge: vijftwintigduizend euro) per transport.
- III. Van Drie te veroordelen in de kosten van deze procedure.

De kosten van dit geding bedragen voor mij deurwaarder,